

Förordnande om naturreservat för Risberget, Vindelns kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om reservatet

Namn	Risbergets naturreservat
Objektnummer	149
Kommun	Vindelns
Läge	4,5 km S Storsandsjön. Topografisk karta 21J NO, ekonomisk karta 21J Vindelns 7i
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullterräng
Gräns	Reservatets avgränsning framgår av bifogad karta
Fastighet	Storsandsjö 2:22
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden
Area	10 ha
Därav landarea	10 ha
Naturtyper	granskog av ristyp 10 ha
Förvaltare	Länstyrelsen

Beskrivning av reservatet

Reservatet är beläget 320 meter över havet på västra delen av Risberget, 4,5 km söder om Storsandsjön i Vindelns kommun. Skogen utgörs av en ovanligt gammal barrblandskog med starkt urskogsartad karaktär. Skogstypen är torr blåbärsristyp. Den flerskiktade och olikåldriga skogen består av ungefär lika delar gran och tall. Även enstaka äldre björkar och sälgar förekommer. Beståndsåldern är i medeltal närmare 200 år, trots den olikåldriga strukturen. Ett stort inslag av drygt 250-åriga tallar ger skogen en mycket genuin naturskogsprägel.

Lågor och torrträd, främst av gran, förekommer allmänt. Inom reservatet är fyra rödlistade arter noterade (hotkategori anges inom parentes efter artens namn). Tillgången på hänglavar är förhållandevis god. Här förekommer rikligt med garnlav, skägglav samt även violettgrå tagellav (NT) i delar av reservatet. Vedsvampfloran är relativt svagt utvecklad, vilket är typiskt för dessa torrare skogstyper. I reservatet förekommer dock ullticka, rosenticka (NT) samt på sälg rikligt med doftticka (NT).

Den stora tillgången på grova barrträd och inslag av döda och döende löv- och barrträd gör området gynnsamt för den gammelskogslevande faunan representerad av hackspettar och vedlevande insekter. I reservatet har spillkråka, tretåig hackspett (NT), sparvuggla, lavskrika samt sidensvans noterats.

Risberget har av regeringen föreslagits till EU-kommissionen att ingå i Natura 2000, EU:s ekologiska nätverk av skyddade områden. De naturtyper som enligt Habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG) förekommer inom det föreslagna reservatet är västlig taiga (9010, 10 ha). Följande arter som finns upptagna i Habitatdirektivet samt i Fågeldirektivets (Rådets direktiv 79/409/EEG) annex 1 har noterats inom reservatet; järpe, sparvuggla, pärluggla, spillkråka och tretåig hackspett.

Ärendets beredning

Risbergets höga naturvärden uppmärksammades i samband med den naturinventering som utfördes 1993, på uppdrag av Vindelns kommun. Delar av området (6 ha) har också klassats som nyckelbiotop i skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Länsstyrelsen har vid två tillfällen besökt området för att samla in underlag för beslut och skötselplan.

Under våren och sommaren 1995 lämnades avverkningsanmälningar, som berörde hela naturskogsområdet på Risberget, in till skogsvårdsstyrelsen.

I samband med arbetet med Natura 2000 gjorde länsstyrelsen, under hösten 1995, en sammanställning av skyddsvärda naturskogsobjekt i länets östra delar. I denna sammanställning gavs naturskogen på Risberget högsta prioritet.

Mot bakgrund av vad som har nämnts ovan fattade länsstyrelsen den 26 januari 1996 beslut om interimistiskt naturreservat för Risberget. Det interimistiska beslutet överklagades av markägarna men överklagandena avslogs av regeringen i beslut 1996-10-03.

Under 1996 inledde länsstyrelsen reservatsförhandlingar med markägarna. Förhandlingarna slutfördes under 1997 och området inköptes av staten.

Länsstyrelsen har 1996-03-15 tagit fram ett förslag till förordnande om naturreservat som varit ute på remiss.

Risbergets naturskog föreslogs under juni 2001, av regeringen, att ingå i det Europeiska ekologiska nätverket Natura 2000.

Ändamålet med reservatet

Syftet med säkerställande och skötsel av reservatet är att bevara ett urskogsartat område med dess flora och fauna i ett orört och ostört tillstånd genom att låta de naturliga processerna fortgå. Inom ramen för det primära målet kan reservatet dessutom i möjlig utsträckning utnyttjas för naturstudier, undervisning samt forskning.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) att det område som utmärks på bifogad karta skall vara naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdförordningen (1976:484, ändrad 1991:1165) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser ska gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

- 1 utmärkning av reservatet
- 2 uppsättning av informationstavlor på platser som anges i fastställd skötselplan

Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 framföra motordrivet fordon
- 2 tälta
- 3 elda
- 4 störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m.
- 5 bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar
- 6 plocka eller insamla växter eller växtdelar (med undantag för bär och matsvamp), mossor, lavar, svampar
- 7 fånga och insamla ryggradslösa djur
- 8 medföra okopplad hund eller annat husdjur av ryggradstyp
- 9 uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift

Motiv för beslutet

Områden med naturskog blir allt sällsyntare i Västerbottens län. Värdet av dessa kvarvarande fragment, av det ursprungliga skogslandskapet, ökar i takt med denna minskning. För Västerbottens län är endast 0,3 % av den produktiva skogsmarken skyddad inom den aktuella naturgeografiska regionen.

Naturskogen på Risberget utgör en av de få kvarvarande, trots sin ringa storlek, och värdefullaste naturskogarna i denna del av Vindelns kommun. Skogens höga naturvärde betingas av dess starkt urskogsartade karaktär.

Området bör särskilt skyddas på grund av dess biologiska värden samt betydelse för kännedomen om landets natur.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet.

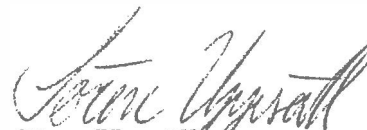
Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 uppföra byggnad eller annan anläggning
- 2 anlägga väg, led, mark- eller luftledning
- 3 bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, dika, dränera, utfylla, tippa och dumpa,
- 4 bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällan, ta frö eller vidta någon skogsvårdsåtgärd
- 5 framföra motordrivet fordon,
- 6 plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,
- 7 släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsmedel

Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårds-
förvaltningen av reservatet

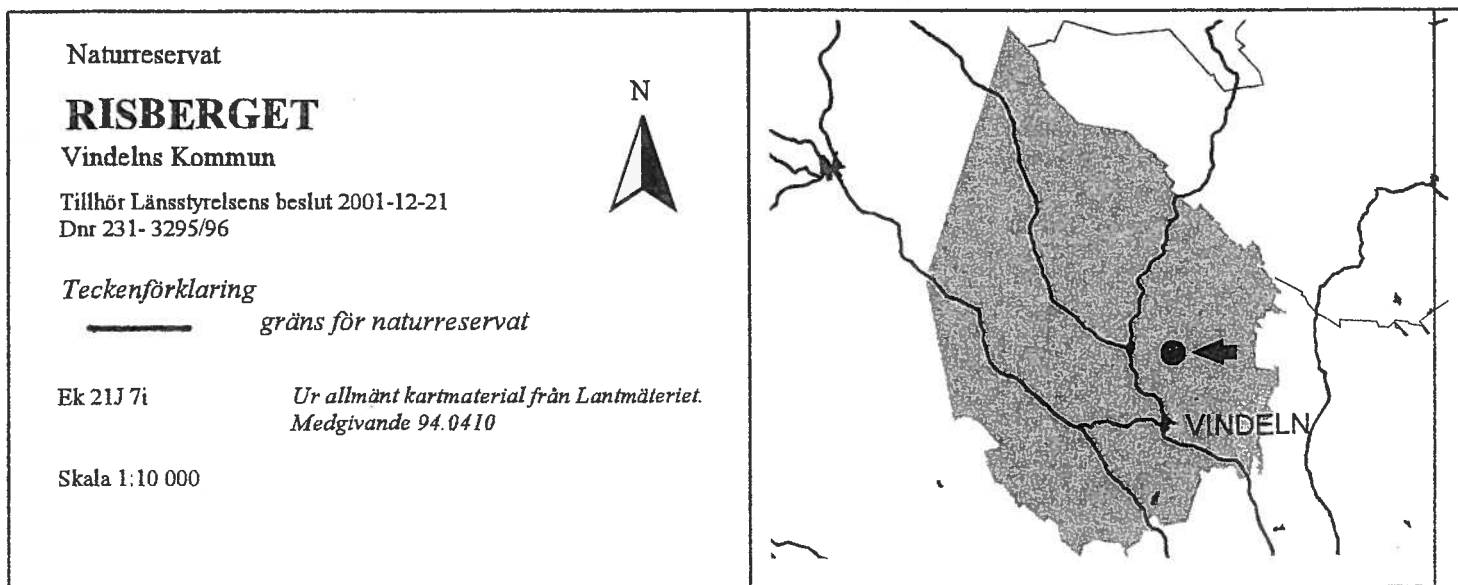
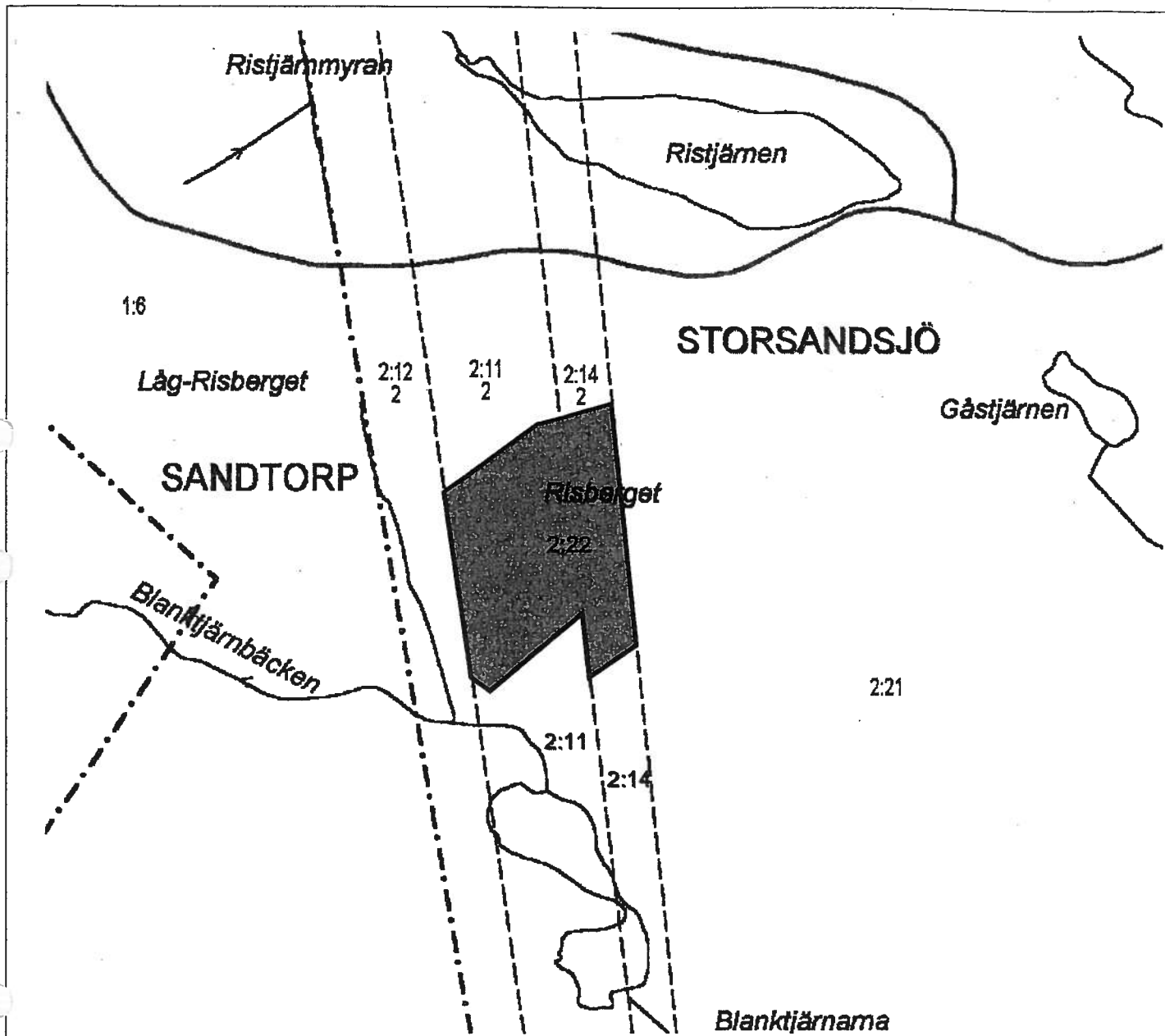
- 1 Förvaltare ska vara länsstyrelsen i AC län
- 2 Naturreservatet ska märkas ut genom förvaltarens försorg och enligt svensk standard samt naturvårdsverkets anvisningar
- 3 Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen mm som framgår av bifogad skötselplan

Lorentz Andersson

Sören Uppsäl

Bilaga

- 1 Karta med reservatsområdet utmärkt
- 2 Skötselplan för Risberget
- 3 Kungörelsedelgivning och hur man överklagar

Skötselplan för Risbergets naturreservat

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med reservatet är att bevara ett urskogsartat område med dess flora och fauna i ett orört och ostört tillstånd genom att låta de naturliga processerna fortgå. Syftet nås genom att lämna skogen till fri utveckling.

Inom ramen för det primära målet kan reservatet dessutom i möjlig utsträckning utnyttjas för naturstudier, undervisning samt forskning.

2. Beskrivning av objektet

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Risberget
Objektnummer	149
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västerbotten
Kommun	Vindelns
Fastighet	Storsandsjö 2:22
Ekonomiskt kartblad	21J 7i
Gräns	Reservatets avgränsning framgår av bifogad karta
Markägare	Staten genom Naturvårdsverket
Totalareal (ha)	10 ha, varav land 10 ha
Skog	granskog av ristyp 10 ha,
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

2.2 Allmän beskrivning av området

Reservatet är beläget 320 meter över havet på västra delen av Risberget, 4,5 km söder om Storsandsjön i Vindelns kommun. Skogen utgörs av en ovanligt gammal barrblandskog med starkt urskogsartad karaktär. Skogstypen är torr blåbärsristyp. Den flerskiktade och olikåldriga skogen består av ungefär lika delar gran och tall. Även enstaka äldre björkar och sälgar förekommer. Beståndsåldern är i medeltal närmare 200 år, trots den olikåldriga strukturen. Ett stort inslag av drygt 250-åriga tallar ger skogen en mycket genuin naturskogsprägel.

Lågor och torrträd, främst av gran, förekommer allmänt. Inom reservatet är fyra rödlistade arter noterade (hotkategori anges inom parentes efter artens namn). Tillgången på hänglavar är förhållandevis god. Här förekommer rikligt med garnlav, skägglav samt även violettgrå tagellav (NT) i delar av reservatet. Vedsvampfloran är relativt svagt utvecklad, vilket är typiskt för dessa torrare skogstyper. I reservatet förekommer dock ullticka, rosenticka (NT) samt på sälg rikligt med doftticka (NT).

Den stora tillgången på grova barrträd och inslag av döda och döende löv- och barrträd gör området gynnsamt för den gammelskogslevande faunan representerad av hackspettar och vedlevande insekter. I reservatet har spillkråka, tretåig hackspett (NT), spurvuggla, lavskrika samt sidensvans noterats.

Risberget har av regeringen föreslagits till EU-kommissionen att ingå i Natura 2000, EU:s ekologiska nätverk av skyddade områden. De naturtyper som enligt Habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG) förekommer inom det föreslagna reservatet är västlig taiga (9010, 10 ha). Följande arter som finns upptagna i Habitatdirektivet samt i Fågeldirektivets (Rådets direktiv 79/409/EEG) annex B har noterats inom reservatet; järpe, spurvuggla, pärluggla, spillkråka och tretåig hackspett.

3. Indelning i skötselområden

Nedan indelas reservatet i skötselområden utifrån gemensamma drag i naturtyp, utvecklingshistorik, dynamik samt ställningstagande om framtida utvecklingsriktning.

3.1 Skog med fri utveckling

Hela reservatets skogar innefattas under detta skötselområde. Spår av äldre bränder förekommer inom reservatet. I dag utgör skogen en barrblandskog präglad av gran med tallöverståndare. Noterade arter inom reservatet är främst knutna till gran. Detta sammantaget med reservatets ringa storlek och de praktiska svårigheter naturvårdsbränning skulle innebära har lett fram till ställningstagandet att skogen fortsättningsvis ska utvecklas mot en barrskog av brandrefugial karaktär.

4. Riktlinjer och åtgärder för skötselområden

Här beskrivs generell inriktning av skötseln, kvalitetsmål, skötselområde samt skötsel- och restaureringsåtgärder med avseende på skötselområden.

4.1 Skog med fri utveckling

Skogen ska lämnas att utvecklas fritt vilket innebär att inga aktiva skötselåtgärder ska vidtas.

4.1.1 Kvalitetsmål

Fri utveckling innebär att naturliga processer, så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen, ska tillåtas fortgå utan mänsklig påverkan. Andelen död ved av det totala vedförrådet (döda och levande träd) ska öka för att på sikt uppgå till minst 30% som ett genomsnitt i tid och rum.

4.1.2 Skötselområde

Skötseln innebär frånvaro av mänskliga ingrepp.

5 Friluftsliv

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar. De enda anordningar som kommer att iordningställas är vägvisning samt informationstavlor.

Området är lite känt och föga besökt av allmänheten. Förväntad ökning i besöksfrekvens till följd av reservatsbildningen bedöms bli liten och på intet sätt äventyra områdets värden.

Strax norr om reservatet (ca 300 meter) går en skogsbilväg. Från denna väg löper en liten traktorväg upp till reservatets nordvästra hörn. Denna traktorväg/stig utgör den mest naturliga transportleden för besökare upp till reservatet. Där traktorvägen tar sin början finns också möjlighet att parkera ett par personbilar. Något behov av att anlägga stigar inne i reservatet föreligger inte på grund av dess ringa storlek och den förväntat låga besöksfrekvensen.

Informationstavlor ska placeras där traktorvägen tar sin början samt vid reservatets nordvästra hörn. Informationstavlorna bör vara av enklare sort. Berörda markägare är inte kontaktade angående nyttjande av skogsbilvägen, traktorvägen samt placeringen av informationstavlor.

6 Anläggningar

Inom reservatet finns inga anläggningar.

7 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärder	När	Var	Prioritet	Tidsåtgång	Kostnad
Informationstavlor	2002	Skogsbilvägen/traktorvägen, reservatets NV hörn	1		25 000:-

8 Brand

Under denna rubrik behandlas generella riktlinjer för bekämpning av spontant uppkommen brand. Inom reservatet ska gälla att om skogsbrand uppkommer spontant ska den bekämpas så att elden hindras att spridas utanför reservatets gränser. Eventuell brandbekämpning inom reservatet ska ske med så skonsamma metoder som möjligt. Förvaltaren bör tillsammans med Brandförsvaret utarbeta riktlinjer och rutiner för hantering av sådana situationer. Detta är mycket viktigt för att ge förutsättningar för snabba beslut.

9 Jakt

Jakt får bedrivas enligt gällande jaktlagstiftning samt i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

10 Tillsyn, uppföljning, och dokumentation

Uppföljning och tillsyn ska dokumenteras. Detta ska sedan utgöra underlag för eventuell revidering av skötselplanen. All dokumentation görs av förvaltaren.

10.1 Årlig dokumentation av tillsyn

Tillsyn utövas av förvaltaren, som ska besöka reservatet minst en gång vart tredje år för att se till att reservatsföreskrifterna efterlevs. Tillsynsbesöken ska dokumenteras i skrift.

10.2 Uppföljning av skötselåtgärder och -mål

Inga skötselåtgärder ska genomföras. Vad det gäller långsiktig uppföljning se nedan under uppföljning av kvalitetsmål.

10.3 Uppföljning av kvalitetsmål

Kvalitetsmålen är långsiktigt satta men kan följas upp kontinuerligt. Exempel på ett tydligt och lätt mätbart mål är andelen död ved av totalt vedförråd (döda och levande träd).

11. Utmärkning

Reservatet ska märkas ut enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar.